



4. 2.

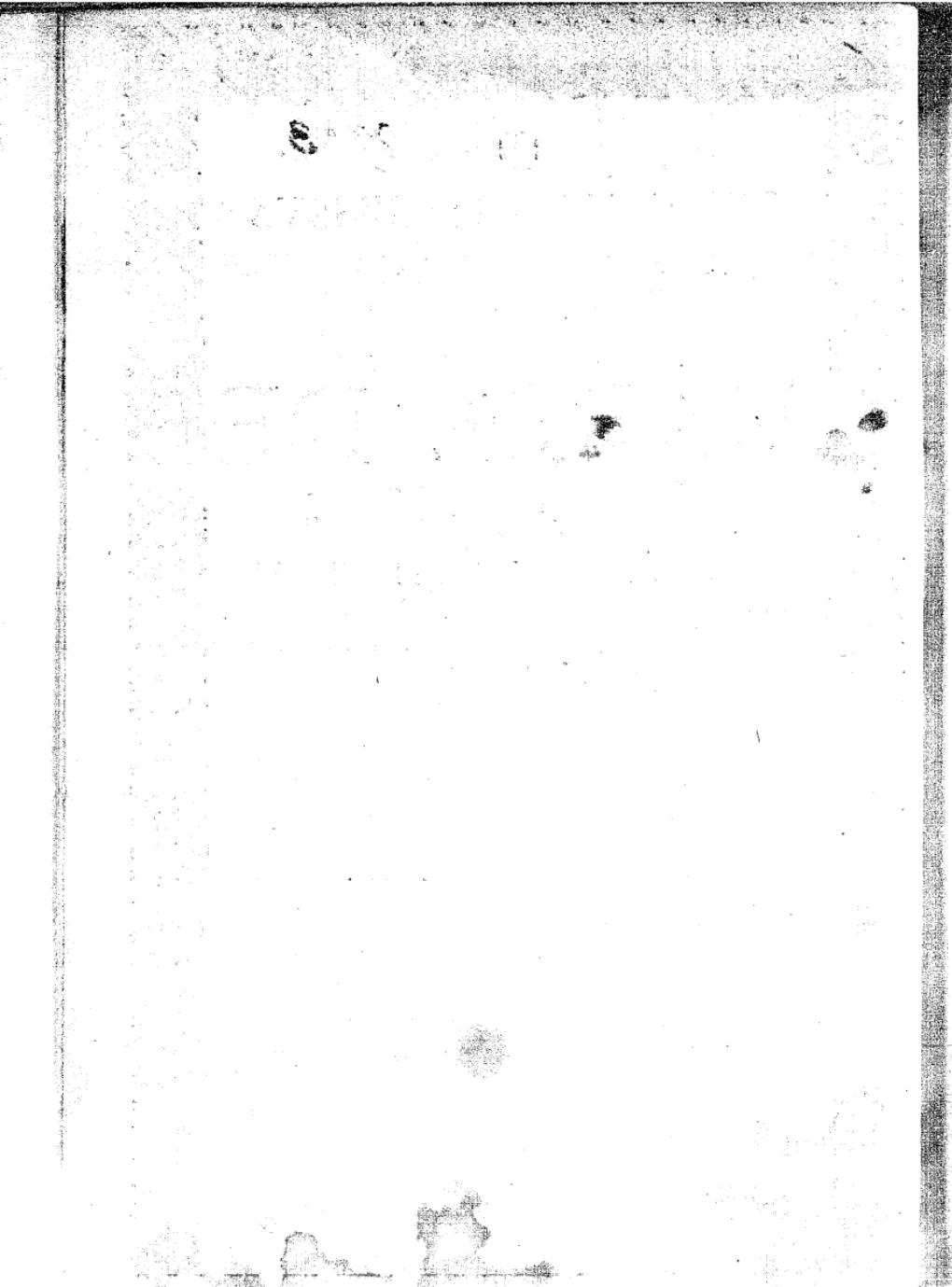
CELEBRIS CONSESSVS  
EXIMIÆ WANDALORVM PROVINCIÆ  
REGIJ ORDINIS  
BEATISSIMÆ VIRGINIS

# MARIAE DE MERCEDE,

REDEMPTIONIS CAPTIVORVM,  
INDICTVS PRO COMITIJS EIVSDEM  
PERAGENDIS SVB PARADISEI FONTIS  
SPECIE ADVMBRATVS,  
ET EXPRESVS.

QVI IN HISPALENSI PRÆDICTI  
INSTITVTI REGALI COENOBI  
FREQUENTANDVS EST A QVINTA AD  
OCTAVAM VSQUE DIEM MENSIS MAIJ  
ANNI DOMINI MDCCXXVI.

HISPALI EX TYROGRAPHIA  
FRANCISCI SANCHEZ RECIENTE,  
LATINI IDIOMATIS TYPOGRAPHI CONSCI,  
IN VICO DE LA SIERPE.



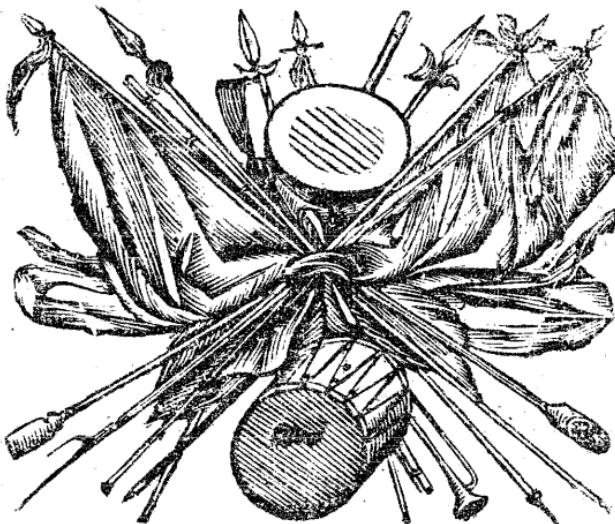
# POETICVM

## BOETICAÆ MERCEDARIÆ EPARCHIÆ ENCOMIVM, ET FESTIVVM COMITIORVM PRÆLVDIVM.

**I**nclita Nolasci Soboles, quam nomine Boëtis  
Ipse suo decorat, crispatisque alluit vndis;  
Æmula Divini ( si fas sit dicere ) amoris,  
Illiū, in mortem cupiit quo tradere se se  
Christus, vt ē vinclis, stygij quos ira Tyranni  
Vinxerat, et iperet, patrioque referret Olympo.  
Salve, Dia Patens, numeroſo milite cincta,  
Quem iuvat incertumque viæ, certumque cruentæ  
Mortis, inaccessas Maurorum appellere terras,  
Et pro Captivis nummos, vitamque pacisci.  
Tu tantis secunda vitis, ſuper ætherea ſacrum  
Tolle caput, lauroque comas viridante corona:  
Tempus enim properat, ſeu lux iam clara propinquat,  
In tua prudentes qua acceras ſa commoda Patres,  
Disperfos hinc inde prius per regna, per vrbes;  
Commifſum ut manibus moderamen quisque remittat,  
Quod rectis gessit ſtabilito tempore habenis,  
Incumbatque alijs humeris, quos videris aptos.  
Hoc dedit imperium rebus natura caducis,  
Scilicet: vt veteres afflummat nulla deinceps,  
Quas ſemel exuerit, diſrupto ſoedere ſortes.  
Incipit in trunco, nec truncō deficit arbos,  
In ramos graditur, crenatque in floribus, atque  
Definit, ipsa ſuos cum fructus reddat opinos:

## 4.

Aitamen in fructu semen concludit, vt arbor  
 Nata recens partes alterno munere solvat.  
 Nascitur, & Matri sine voce infantulus haeret,  
 Postea fit vernalis iuvenis, vir postea fortis,  
 Inde senex, nec ibi remanet; sed protinus orbis  
 Linquit regna cadens, alijs tradenda colonis.  
 Labimur instar aquæ, qua non præstantius ullum  
 Obviat exemplat tentanti plurima menti,  
 Actus ut Synodi calamus depingat agenda.  
 Eia age, iucundus Paradisi flumina specta,  
 Aspiceque in rapidis celeberrima festa fluentis.



MA.

MARIANI BOETICI CAPITULI IN PA.  
radisi fonte vivida species.



Cturm me de proposita  
Synodo, eamque aliqui-  
bus, vt moris est, colo-  
ribus, pigmentis, symbo-  
lis ornaturum, non mo-  
dicè ardua illius condi-  
tio premebat, & ad angorem usque la-  
sabat. Volvebam mente, qua specie, qua  
ve umbra, quæ Confessum circumstant,  
promerem⁹ eo tamen timore, nè non in-  
dividuam rei claritatem species gigne-  
ret, aut obscuritatem umbra parturiret.  
Negotium omne sisti videbatur in va-  
riete illa, qua qui præerant, obtempe-  
raturi veniunt, quique obediant, præ-  
cepunt abeunt. Quæ autem figura hanc  
rerum inconstantiam dabit expressius,  
quodve speculum repertus clarius,  
quam quæ omnia varietate vincit, in-  
constantia superat, & mobilitate ante-  
cellit? Aqua nempe, de qua ad rem aiebat:

Sidronius Hoschius S. I. (1.)

*Et fluit, & refluit, rapiturque, & volvitur a se⁹  
Et stabile in sola mobilitate mazet.*

Littora nunc repetit, nunc littora deserit unda,  
Occurritque sibi, seque reversa fugit.

Hac de causa aquam huius varietatis  
indicem elegi. Sed nedum inconstan-  
tiam, mobilitatemque audires, minus.

piam

(1.)

Curs. vit.

hum.

eleg. 1.

piam de illa sententiam pronuntiares,  
non quilibet, sed Paradisam aquam  
in scopum direxi, ut innocuat, & quasi  
Cælestem demonstrarem digate mobili-  
tatem. Illam ergo, quam Moyses ita  
descripsit : *Fluvius egrediebatur de loco  
voluptatis ad irrigandum Paradisum, qui  
inde dividitur in quatuor capita.* (2.)

Attamen, ut distinctius appareat, quod  
intendimus, operæ pretium me factu-  
rum duxi, si notarem & annem, qui  
fuebat, & locum, vnde manabat.

*Egrediebatur de loco voluptatis,* è Pa-  
radiso scilicet. Nonne Paradisus erunt  
Sacrae, Religiosæque Familiae, in qui-  
bus, tanquam in peramœno viridario,  
candidus puritatis flosculus, crocea cha-  
ritatis rosa, accepta obedientiæ germi-  
na, floreaque cœterarum virtutum or-  
namenta gratam Ecclesiæ visui, & odo-  
ratui varietatem figurant? Audi dicen-  
tem Damianum: (3.)

*Verè claustrum est  
Serm. 5. de  
S. Nicol. Paradisus:* hic prata virentia scriptura-  
rum, præterfluens lacrymarum undositas,  
hic sunt arbores erectissimæ chori Santo-  
rum, nulla est, quæ non multa fructus gau-  
deat vertute.

Imò & Isaías hoc videtur prophetas-  
se, dum ita Sionem solabatur: *Consolabi-  
tur Dominus Sion, & consolabitur omnes  
ruinas eius, & ponet desertum eius, quasi  
de-*

7.

delicias, & solitudinem eius quasi hortum  
Domini. (4.) Vbi vertere Septuaginta,  
sicut Paradisum. Satis enim ingeniose, vt  
affolet, Flores pro Sione Ecclesiam di-  
cit, quam Sacris Religiosorum Familij  
consolatam animadvertisit, quæ quasi per-  
iucundæ deliciæ, & gratissimus Paradi-  
sus censendæ sunt, dum desertas Evan-  
gelicæ paupertatis vias in delicias liben-  
ter coegerunt abire, & solitudinem à  
mundi contemptu exortam in Domini  
hortum immutari. Ecce Paradisum Sa-  
cras Religiones adumbrantem.

Sed ad nostram potius Familiam strin-  
gamus sermonem ipso Isaiae ore. De illa  
agitur Sione, de qua exinde sic loquitur:

(5.) Posuisti profundum maris viam, ut  
transirent liberati. Et nunc qui redempti  
sunt à Domino, revertentur, & venient  
in Sion laudantes. Sion sanè nostra Re-  
demptrix Religio, quæ in matis profun-  
do viam multis, & illis quidem impen-  
dientibus proprij commodi, æcis, suo-  
rumque vitæ discriminibus, invenit,  
quæ qui prece, pretio, & sanguine sæpe  
liberati sunt è Barbarorum ergastulis, &  
oppressione in exoptatam corporis, &  
animi libertatem transeant, ipsamque  
laudantes, & pro acceptis grates exhib-  
entes adveniant: unde fiet, vaticinium  
de metamorphosi Sionis in Paradisum

esse

(4.)  
Isai. cap.  
51.

(5.)  
v. 10. 11.

## 8.

esse aptum pro nostra Religionē signanda inventum.

(5.)

Cant. 4.

(7.)

In offic.  
Assumpt.

(8.)

De Parad.  
cap. 3.

(9.)

In offic.  
Virg. de  
Mere.

(10.)

Pererius  
in Gen. 2.

Vel expende illud Canticorum: (6.) *emissiones tuae Paradisus*, quod de B. V. MARIA intelligit Ecclesia. (7.) Ita hemistichium exposuit Maluenda: *Propagines, quas emittis, planta, viridaria.* En modo si Paradisi nomine, & munere insigniri debent propagines illæ, & viridaria, quæ à Sacratissimâ Deigenitrice emittuntur, qualis erit Paradisus Propago nostra, quæ eius manibus in Ecclesiæ seracibus agris plantata est, ipsiusque irrigationue perfectionis incrementum fecit, ut Ecclesia canit: (9.) *Respic de Cœlo, & vide, & visita vineam istam, & perfice eam, quam plantavit dextera tua.*

Adhuc autem delicatori penicillo ad Boeticam hanc Mercedariam Provinciam effingere Paradisum intendo. Vbi scitos vos velim, antiquos Gentiles va-  
tes plurima somniasse figmenta, verita-  
tibus Sacrae Paginae similima, ut quem-  
admodum fictiones suæ, seria, & Divi-  
na haberentur fabulosa. (10.) Sic ad ins-  
tar diluvij, Noëmi temporibus facti in  
Deucalionis inundatione delirarunt.  
Nec Paradiſo designando defuit sua fic-  
tio: effinxere squidem in Elysij campis  
omnem illam amœnitatem, & aquarum  
pulchritudinem, quam de Paradiſo certe  
novi.

novimus. Nunc tamen ad rem venio:  
Locus hic Elysij agri apud Boeticam est,  
teste P. Pineda per hæc verba: *Iuxta Xe-*  
*rizium opponitur campus Elysius instar*  
*Paradisi Domini, quem alluit Lethaus,*  
*vulgo Guadalete.* (12.) Et Homerus huic Sal. lib. 4.  
asserto robur præstigit illis catinibus cap. 14.  
de Boetica extrema tūc orbis parte: (13.) Homer.

(12.)  
De rub.

(13.)

*Sed te, quā terra posremus terminus extat,*  
*Elysium in campum cælestia numina ducent.*

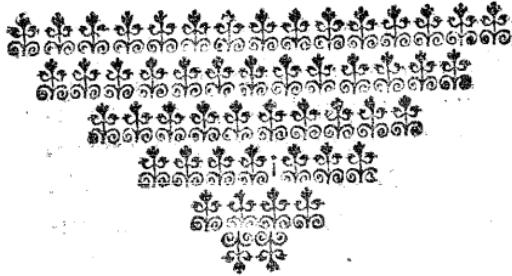
Age iam: nullus ergo alias in toto ter-  
rarum orbe tractus est Patadiso similius,  
quam Boetica, quam Elysium volunta-  
tis agrum, si adesset, vates effinxissent.

De Paradiso igitur, nostræ Provinciæ  
specie, dimanabat fluvius, non quidem  
in varia dispersus, sed indivitus: nam so-  
lum divisionem patiebatur è Paradiso  
egressus, inde dividitur in quatuor capi-  
ta: vnde non separatus, sed congregatus  
erat, qualiter Capitulum nostru designa-  
re apertius, in quo Religionis Supremus  
Præfus, quemadmodum David canebat,  
*spiritu oris eius congregans sicut in utre*  
*aquas,* (14.) omnia videlicet inferiorum  
Præfectorum flumina vocat, ut spiritu  
Dei afflante, viros eligant, qui inde  
dividantur ad totius Provinciæ, Cœno-  
biorumque agros sua directione irrigan-  
dos. Et nè mintis aptè demonstrem, ob-  
servandum offero non in quatuor flumi-

(14.)  
Psalm. 3. 2.

na fontem dividi, sed in quatuor capita:  
 quatuor enim Capitum, seu Praefulum  
 genera in nostris Comitijs eliguntur: Pro-  
 vincialis, Commendatores, Rector, Prä-  
 sides. Videsis symbolum omni perspi-  
 cuitate rutilum. Sed accipe in carmine  
 brevius.

Irrigat yndofo. Paradisum murmure flumen,  
 Quod quadripartitum dividit inde caput.  
 Nolasci Soboles Paradisus, nostra fluentum.  
 Bœtica; sed quatuor flumina sunt capita.



# PHISON

PRIMVM PARADISEI FLVII CAPVT,  
DESCENSIONEM MARIANAM.  
PRO MERCEDARIJ INSTITVTI  
REVELATIONE DESIGNANS.

Amnis adest Phison, quem nominat India Gangem,  
Primus, sub eius nomine prima dies.  
Te coler hæc, Virgo, Cælis que illaberis altis,  
Erectura tuo pulchra vireta solo.  
Te dabit hic fluvius prædivite murmure, & ingens  
Libertatis opus, vinclaque fracta feret.

C VI primas semper medullitus in  
omnibus damus, primo die cele-  
branda est Descensio Beatissimæ Virgi-  
nis MARIE pro nostræ, imo suæ, Religio-  
nis fundatione sub illius fluminis typo,  
quod præfixus textus ita describit: (15.) Gen. 2.  
*Nomen uni Phison: ipse est, qui circuit om-  
nen terrâ Hevilath, ubi nascitur aurum,  
& aurum terra illius optimum est.* Meri-  
tò quidem neque enim incongruus asse-  
res, Virginem de Cælo in terras se se li-  
bentissimè, & misericorditer demitten-  
tem, Paradisi fluminis partes agere, ni  
inficiendam putes, quam in eius persona  
Ecclesiasticus profert, sententiam: *Ego  
sicut aquæductus exiri de Paradiſo.* (16.)  
Exiit sanè: at non quovis modo exiit:  
non sursum exilivit, non dextrosum cu-  
currit, quin potius deorsum fluens, & di-

(16.)  
Eccli. 24  
vers. 41.

- (17.) Apud Bib. labens, vt Syrac. legit, (17.) amoenas se-  
des linquit, aridas adit, & ipsum Patadi-  
sum, à Calitibus frequentatum, egressa,  
ad usque terræ limites properavit: nam  
altius (iuxta P. Flores) repetenda est Ma-  
riani fluminis origo; à Cœlesti nempe Para-  
diso. (18.) Quorsum autem limpidissi-  
mas perennis scaturiginis lymphas dire-  
xit, nisi in suam ditionem, in suum  
gratum domiciliū, in suum denique, suo-  
rumque filiorum pomarium, proprijs  
manibus conferendum, nec alienis hu-  
meantendum Rigabo, inquit, hortum meum  
plantationum. (19.) Barchinonem cre-  
das, urbem illam Cathalauniæ totius fa-  
cile principem, in qua nostri candidati  
agminis Primipilo D. PETRO NOLASCO  
Mercedarium Institutum revelavit, con-  
didit, stabilivit: ut inde per totum terra-  
rum orbem odorem afflaret.
- Nec parvi pendendæ sunt, quas maxi-  
mi æstimandas divitias aportat Phisonis  
aqua, hoc etiam insignis, ut eiusdem dis-  
pendijs regio adiacens fiat nedium ferti-  
lis, verum etiam prædives, ut cecinit D.  
Alcimus Avitus. (20.)
- Lib. 2. in-  
cad. 9. : : : : : Trabens magnus sic ditia Ganges,  
Hoc etiam donat Mundo, quod proiecit alveo.  
Quas inter opes ingentem obryzi auri  
copiam, è quibus nescio fodinis excep-  
tam, evehit, qua littorales eius incolas  
lo-

locupletat: audias Tertulianum. (21.) (21.)

*Phison auriferis prades fluctuat undis.* Gen. c. 2.

Tanta ergo auti gaza, si consulatur Eau-  
retus, auro exprimens charitatē, (22.) (22.)

exprimet haud ineptē, qua copia, qua Sylv. aleg.  
vbertate, qua demum affluentia Virgi- v. Aurum.

neus Ganges in Mercedarias propagati-  
nes nimiam charitatem fuderit, mai-

remque dilectionem asperserit: Maiorem.  
hac dilectionem nemo habet, quam ut ani-

mā suam ponat quis pro amicis suis. (23.) (23.) In offic.

Absconsam tamen velit intra proprios Div. Petr.  
lares, quas vbertim dedit, misericordie Nolasc.

divitias? Absit. Penetrabo, procedit Si-  
racides, omnes inferiores partes terra,

(24.) infernas Mauricæ tyrannidis spe- (24.) Ibid. v. 45.

cus, cavernas, ergastula. Circuit omnem

terram Hevilath, quæ interpretatur do- lens, (25.) Africam dices, insensibiliter (25.)

de captivorum eumnis dolentein: quem Bib. max.  
enim Barbarorum pectora saxis duriora tomo 18.

aspernantur elicere, lapides non abnuent. interp. no- mina.

dolorem exhibere. Ad hanc nimirum af-  
flictiones per nostram Religionem sub-

levandas descendit Beatissima Virgo  
MARIA, pro cuius laudibus encomiastem-  
aget P. Præsent. Frat. FRANCISCVS.

FERNANDEZ CARAVACA,

Provinciæ Diffinitor.

Diffinitor adest: finem pertinet, & alkam

Eloquij metam lingua tenebit ovans.

LO.

# LOCVPLETI PHISONI,

CVIVS NEMO NOVIT ORIGINEM;  
CVIVS ALVEVM AVGENT FLUMINA MILLE;  
CUIUS AQUIS FORTITUDO LABITUR,  
FERTILITAS ASSEQVITVR. SALV.  
BRITAS COMPARATVR.

CVIVS LITTORA INCOLVNT PLV.  
RIMI, NEC SOLA AMOENITATE SOLI  
TRACTI, SED ET AQVARVM COM-  
MODO INVITATI ET ALLECTI.

# B<sup>MÆ</sup> V<sup>NI</sup> MARIAE DE MERCEDE

IN PERANTIQVO VENERANDÆ  
MAIESTATIS SIMVLACRO,

AB IPSA HISPALIS EXPVGNATIO-  
NE CVLTO, QVOD ETSI B. FERDI-  
NANDI III. DONO P. N. D. PETRO NO-  
LASCO OBVENERIT, ORIGINIS OCCVLVIT. INI-  
TIA, AT NON BENEFICIA : IMO GRATIA-  
RVM MYRIADES COLLATARVM NEDVM COGNOMEN-  
PROBARINT, SED ET MAGNÆ MATRIS MVNE-  
RA EXHIBERE ASSERVERINT ÆGRIS, AFFLIC-  
TIS, DESPERATIS, PECCATORIBVS, OMNI-  
MODISQVE EGENTIEBUS ASSIDVO TESTIMONIO  
asseverantibus, in eiusdem fluminis  
beneficis lymphis universalis  
indolis medicamen  
latere.

# CVI WANDALICA

MARIANORVM EPARCHIA THEOLOGICA ASSERTA ex i. p. D. THOMÆ  
EXCERPTA D.O. S. APPENDENS,  
INFINITIS PENE LINEIS MARIAM RESONANS.

## POEMA ACHROSTICUM.

Maxima	Mercedis	Mater,	Modulamine	Nitto.
Arte aliqua	Ancipites	Ambages:	Accipe.	Alumni
Restituunt	Rivos:	Rectorum	Reddere.	Rebus.
Insuper	Insistant	Insignem:	Hugiter	Ipſi
Auxilio	Adscribet	Acceptum	Ardoribus	Amplis.

# PHISONIS

## THEOLOGICA EXPOSITIO

pro 1. part. Summ. D.Thom.

Phisonis rapidos fluctus perpende: videbis,  
Quæ Divus Thomas parte priore docet.



Um Th̄eologicè Phisonis  
aquas de sapientia sacra  
exponere intenderem,  
sursum coacto impulso  
ascensuras crediderim,  
nisi hoc me Ecclesiasticus

(26.) Eccl. 24. doceret: *Implet quasi Phison sapientiam.*  
v. 35. (26.) Huic loco commentum parans,  
doctissimus Flores asseverat, *Sermonem*

*hic esse omnino literarum:* (27.) qua-  
(27.) Hic. p. 5. propter literarum certamen proponam,  
Phisonis exuberantibus vndis institutum.  
At videamus, quid vndis asportet, vt-in-  
veniamus, quid interroget.

Ibi invenitur aurum, vt affirmat Sacer  
Historiographus, (28.) quod, qua fas  
est, Divinam exprimere naturam censuit  
Lauretus per verba illa, *aurum significare*  
*poteſt naturam Divinam, que diſſuſa uſ-*  
*quequaque tota, & per totum protensa eſt.*  
(29.) Verb. Au-  
rum. (29.) Hac de cauſa Christi caput auro  
ita coequavit Sponsa, caput eius aurum  
opti.

optimum: (30.) cùm enim iuxta D. Paulum caput Christi Deus (31.) sit, auro Cant. 5. comparari debuit, in quo Divinitas re- (31.) fulsit. Vnde non ineptè locum dabit 1.Cor. 11. illis disputationibus, quæ de Deo, Divina natura, & attributis instituantur.

Nedum aurum sed & bdellium portat Phison: ibi, enim textus ait, *invenitur* (32.) *bdellium*; sed legerunt alij apud Maluen- De Parad. dam *invenitur smaragdus*, (32.) qui sui cap. 43. coloris viriditatem omnium scientiam, etiam eorum, quæ nondum sunt, & existunt, sed exēitura sunt, eorumque pro-videntiam potis erit exprimere, maxi-mè affirmante Laureto, quod Smaragdus coloris viridis providentiam designare pos-est, quæ ad *fatura* extenditur. Vnde hic de Providentia specialissima loquar, sci-licet Prædestinatione, quæ media dispo-nit, quibus ceruisimè liberantur electi.

Septuaginta pro bdellio vertere chrys-tallum, (33.) quæ Ttinitatem adumbra-bit, si Davidem auscultes sic loquenter:

*Mittit chrystillum suam sicut buccellas:::  
emitter verbum suum, & liquefaciet ea,  
flabit spiritus eius, & fluent aquæ:* (34.) Psalm. vbi animadvertis Lætinus, quod D. Atha-

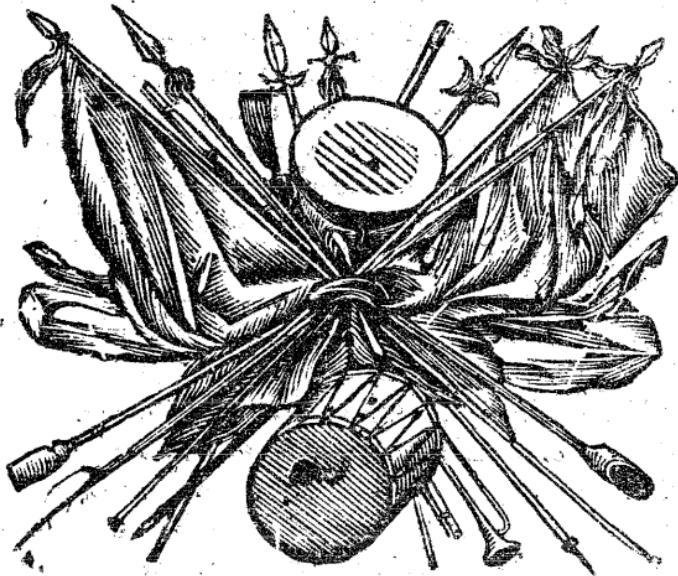
nasius utitur hoc loco pro Deitate trium Personarum. (35.) attamen clariorem expositionem subtiliter paravit Hispal. Lor. hic. Antistes D. Isidoras: *Ecce tria: Pater, qui*

C                   mittit;

mittit; Verbum, quod mittitur; & Spiritus eius, qui flat. (36.) Modo rogem: (36.) De nativ. erit nè incongruam chrystallum, ut sub Dñi. c. i. illius vmbra de Trinitate Personarum differamus? Minimè, dices.

Ultra in Phisonem aspice: nam ibi inventur lapis onychinus, qui authore D. Hilario, unum ordinem Angelorum significare potest: quapropter de Angelorum natura, loco, & cognitione hoc in loco disquicemus.

Disputat Angelici Summæ pars prima Magistri Hæc, & aquis Phison differit ista suis.



## AVRVM.

**H**æc propositio Deus est secundum se, & absolute est per se nota, non tamen quoad nos. Demonstrari potest à posteriori, iam à viatoribus lumine nativo videntibus, sed à priori nè à Beatis quidem. Inveniri nequit ignorantia invincibilis Dei in adultis etiam per breve tempus. Physicum naturæ Divinæ constitutivum omnium perfectionum illius collectionem amplectiturs metaphysicum vero in intelligere radicali sicut. Dei attributa sola distinctione virtuali, & rationis ratiocinatæ inclusiva secernunt invincem, & à natura. Simplicitati Divinae repugnat compositio ex genere, & differentia. Deus ita summè perfectus est, ut omnium rerum perfectiones contineat. Est intimè in omnibus rebus per potentiam, præsentiam, & essentiam, at non in spatijs imaginarijs. Eternitas, quæ indeterminabilis vitæ est tota simul, & perfecta possesso, soli Deo competit.

## SMARAGDUS.

**D**ivina providentia ad omnes creatureas in particulari exteaditur; consistit autem non in actu voluntatis, sed in exercitio intellectus practici, nimirum in imperio, mediorum electionem supponente. Præter generalem

datur alia specialis Providentia, qua efficaciter ordinantur aliqui ad æternam beatitudinem, quæ Prædestinatio dicitur, & est pars obiectiva providentiae. *Electio efficax prædestinorum ad gloriam, seu intentio efficax dandi gloriam electis, antecedit omnino prævisionem meritorum.* Glorificatio, iustificatio, & vocatio efficax sunt prædestinationis effectus, imò & gratia per peccatum interrupta. Vocatio inefficax, & substātia prædestinati à prædestinatione imperantur; permīssio verò peccati in electis est effectus prædestinationis ex prætentā pœnitentia.

### CHRYSTALLUS.

**S**acerdoti Triados mysterium ita absconditum, & arcanum est, vt nullus intellectus creatus naturali lumine scrutari valeat, in eoque consistere credimus, quod vna essentia realiter indistincta in tribus subsistat Personis reali distinctione discretis. Verbi processio in actu intellectus, & Spiritus Sancti in actu voluntatis, vt modificantur relationibus, consistit, quarum primam generationem esse affirmamus, quia est per intellectum, qui assimilativus est. Verbum Divinum ex cognitione omnis prædicati Deifici, & ex creaturarum attingentia procedit. Divinæ relations distinguntur ab essentia distinctione rationis ratiocinata, insuperque illi superadount tres perfectiones relatives, quāvis essentia sit de earum conceptu quidditativo.

## LAPIS ONYCHINUS.

**E**xistentiam Angelorum, præterquamquod Divina tevelatio docet, naturalis ratio ex universi pulchritudine demonstrat, ut mirabilis varietate nedium sint materiales naturæ, & spirituales in materia receptæ, sed etiam omnino spirituales, & incorruptibles. Sunt in loco proximè per operationem virtualiter transeuntem, qua licet non possint naturaliter esse sicut in pluribus adæquatibus locis, valeant tamen de potentia Dei absoluta. Eorum cognitione non est sua substantia, nec ad huius cognitionem eget specie impressa, aut expressa; sed ad alia cognoscenda videntur speciebus, à rebus non desumptis, sed congenitis, quæ tamen non sunt propriæ passiones.

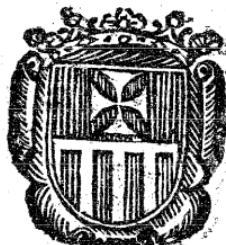
*His aderit propugnandiis. Fr. PETRVS VALERA*

*Salmanticensis Collegij Verae Crucis Sacrae Colle-  
ga sub præsidio P. Præf. Fr. ERAN-*

*GISCY XIMENEZ huius Provin-*

*ciae Diffinitoris.*

*Integer haud solis Synodi definit in actis,  
Diffinire potest, & solidare theses.*



GEONI

**GEONI DITISSIMO,**  
 QUI AQUARVM COPIAM,  
 UTILITATEM, BENEFICENTIAM,  
 NON DENEGAVIT  
 ÆTHIOPIIS, ÆGYPTIJS,  
 MADIANTIS, DVM ALIJS SITIM  
 EXTINXIT, ALIJS ESCAS  
 IMPERTITVS EST.

**NILO,**

INTER FLUMINA MAXIMO,  
 QUI ARIDA ÆGYPTI ARVA, PROPRIJS  
 ALVEIS EXVNDANS, ITA RIGAT,  
 VT QVÆ CÆLI PLVVIJS NON OBVIA,  
 ARIDITATE RIGERENT, NEDVM  
 AD MESSEM VALEANT, IMO  
 NVLLI DE FERTILITATE  
 CONCEDANT.

**SANCTISSIMO P. N.****D. PETRO**  
**NOLASCO,**

CVIVS CHARITAS OMNIBVS  
 CONCESSA, HISPANIS, GALLIS, ET  
 ARABIBVS IPSIS PROEVIT DOCTRINA,  
 EXEMPLO, PRÆDICACIONE.  
 CVIVS MISERICORDIA, SINIBVS EFFUSA,  
 AFRICAM NON SEMEL PENETRAVIT,  
 VT QVI INTER BARBAROS FIDEI  
 HOSTES CAPTI DEGENTES,  
 CELESTIBVS ECCLESIE IMERIBVS NON PATEBANT,  
 IAM

23.

IAM TUNC ANIMI STERIHTATEM  
EX PELLERENT,  
ET MORVM OPIMAS SEGETES, LIBERTATEM  
CONSECVTI, PARTVIRENT.  
CUIUS ZELUS.

MYSTICAM RELIGIONIS OLIVAM  
CONSEVIT, IRRIGAVIT, DIREXIT:  
VT OLEV M. CHARITATIS  
NON SOLVM , DVM. VIVERET,  
CAPTIVOS DELINIRET,  
SED ET MORTVI NON.  
DEESSET.

HVIC BOETICA SVI PROVINCIA  
THEOLOGICA ASSERTA, ex i. 2. part.

D. THOMÆ SELECTA D. O. S.

SUPPLICITER APPENDENS  
HOC NILI APPLAVDENTIS  
ACROSTICHON.

Zascitur, & latas Nilus dispersus in oras,  
Mtrigat, exauget, recieat, rus, gramina, prata,  
Mrgifluis vndis : sic Religionis olivam  
Verè novo plantans, Lymphisque rigantibus augens,  
Nolatur captos: Nili est Nolascus adinstar.

GEON.

# GEON

## AD PRIMAM SECUNDÆ D. THOMÆ EXPRESSVS.

Insequitur Nilum partis pars prima secundæ  
Angelici Thomæ quomodo abinde vide.



Ocupletissimus Geon, qui notiori vocabulo Nilus vocitatur, effluit, crescit,  
& ut loquitur Moyses, circuit omnem terram

*Aethiopiae.* De Lacubus

fluit, fluminibus innumeris in se receperit excrescit, & dum in mare præcepiter agit, *Aethiopiae* populos sibi occurrentes circumcingit: at in hoc fluxu, circuitu, & incremento, triplex huius partis Theologicus tractatus expromit. Flumen liquidem designat actiones fluxas, & velut inter manus labentes: (37.) Quocirca de actibus humanis disputabimus. Sub *Aethiopiae* circuitu certamen erit de peccatis, vitiosa nigredine *Aethiopiam* referentibus, quæ potest nigredine peccatorum obscuratos significare. (38.) Incremento dabimus opportunè concertationem de gratia, & merito: cum enim Geon vallis gratia dicatur, (39.) ipsum augeri perinde est, ac gratiam augumentum suscepisse, quod sine merito nusquam contingit.

FLU-

(37.)  
Leur. v.  
Flumen.

(38.)  
Id. v.  
*Aethiopia.*

(39.)  
Id. v.  
Geon.

## FLVXVS.

**A**ctus humanus, comitem habens libertatem, quæ profecto non alia est, nisi indifferentia, plures patitur circumstantias, quæ sunt ipsius accidentia. Moralitatem non habet à libertate, aut extrinseca denominatione, sed à relatione reali transcendentali ad regulam. Eius libertas, etiam ad meritum requisita, requirit posse ad utrumlibet extremum sive contrarietatis, sive contradictionis. Indifferentia iudicij est illius radix. An in Beatis libertas arbitrij in bono consummata reperiatur, est non modica difficultas orta ex conciliatione libertatis cum immutabilitate visionis Beatæ: Nos vero defendimus, visionem Beatificam habere rationem iudicij indifferentis requisiti ad liberè bene operandum: Vnde ex conceptu huiusmodi regulationis factæ per visionem non repugnat in Beatis libertas. Idem numero actus nequit esse bonus ex obiecto, & malus ex fine. Actus humanus non est in individuo indifferens ad bonum, & malum.

## ÆTIOPIA.

**P**ecatum secatur in illud, quod omissionis est, & illud, quod commissionis. Opus incompossible cum præcepti adimplectione non inficietur in alitia omissionis, si voluntatem supponat firmiter proponentem omittere, nisi eligatur ut medium ad illam, aut decreti mutationem impossibilem reddat. Potes divinitus dati pura omissione peccaminosa absque omni actu, qui sit causa, vel occasio illius. Pura omissione repugnat absque omni obli-

gatione ad actum positivum eliciendum. In omni peccato commissionis, reperitur malitia privativa. Peccatum commissionis in ratione mali simpli citer constituitur per malitiam privativam. Peccata differunt specie ex diversitate specifica suorum obiectorum. Peccatum, ex obiecto, & specie levius, potest simpliciter, & absolute excedere peccatum specificè gravius. Eo gravius est, quo directè opponitur præstantiori virtuti.

### INCREMEN'TVM.

**H**omo iustus de condigno meretur apud Deum vitam æternam, sed aliquibus conditionibus opus eiusmodi comitantibus: perfecta scientia libertate, gratia dignificatione, & statu via de lege ordinaria, non absoluta. Retributio præmij pro meritis non est in Deo actus gratitudinis, aut fidelitatis, sed iustitiae, non commutativæ strictæ, sed distributivæ ad instar commutativæ. Ut opera virtutum de condigno mereantur gloriæ, exigunt imperium saltim virtuale charitatis, & tunc adhuc perseverantiae donum non merebuntur, sicut nemo meretur primam gratiam, aut reparationem post lapsum.

*Frobis tuendis aderit Fr. DIDACVS DE LA GRAN-  
DZ. D. Laureani M. Collegij. Alumnus sub au-  
xilijs Pat. Lect. Iub. F. IOANNIS DE CASAS,  
Giennensis Commendatoris.*

Es domus, Hispanæ lecto cognomine; quare?  
Nam sophia propria es, quam colit, ampla domus.

CE.

CELERRIMO TIGRI,  
 QVI MISERICORDIÆ FLVCTIBVS  
 PERNICIOREM SAGITTAM.  
 ANTEIVIT;  
 QVI MAVRICAM ASSYRIA M  
 REDEMPTIONVM FREVENTIA  
 CIRCVMDEDIT;  
 QVIQE DIFFICILIORA MONTIVM  
 REPAGVLA FORTISSIMO  
 FLVXV PERFORAVIT.  
 SANCTISSIMO PATRI

D. RAYMVNDO  
 NONNATO,  
 MERCE DARIJ FIRMAMENTI  
 PVLCHERRIMO SIDERI,  
 CVIVS ORTVS NON NATIVITAS,  
 CVIA VITA MORS, CVIVS MORS  
 VITA FVIT:  
 NON ENIM NATVS, SED E MORTVÆ  
 MATRIS EXSECTO VTERO EXTRACTVS;  
 NEC VIXIT, NISI CONTINVIS  
 LABORIBVS, AERVMNIS, LABIORVM  
 PERFORATIONE PRO CAPTIVORVM  
 LIBERTATE, ET FIDEI  
 PRÆDICTIONE ATTRITVS  
 MORIENS;

SED NEQVE OCCVBVIT, NISI IN  
 OSCVLO DOMINI SE ILLI PER SE  
 VIATICVM COMMVNICANTIS  
 VIVERE INCHOAVIT. HVIC

## HVIC ERGO BOETICA PROVINCIA

THEOLOGICAS THESES EX 2. 2. part.

D. THOMÆ D.O.S. PIRAMIDEM FRIGENS  
OCTO CARMINVM GENERE

ACHROSTICÆ EXORNATAM.

barbarus ardo R  
 Bæthera pene facr A  
 tangentem, cupit dar I  
 aspideam validis columna M  
 um nimis latè celebrare feni V  
 ger tuac animo, per facula nome Z  
 terperumque suum semper concedere. Et illu D  
 eddere qui, gladio ventrem referante Marris apt O  
 mniibus eximium potuisti postea lumen Z  
 chementerque facri verbi dare Maur O  
 pse doctrinas, inopi levame Z  
 on similis sat habebis omne Z  
 condigne decoris? tu A  
 ure columna veni H  
 cipe, quæsi O

# TIGRIS

AD SECUNDAM SECUNDÆ. D. THOMÆ  
PARTEM ENVCLEATVS.

Quæ Thomæ dñs fert asserta secunda secundæ  
Pars, hæc ipsa potis est effigiare Tigris.



Esignaturus partem hanc  
summæ Doctoris Ange-  
lici accedit Tigris. Nec  
difficulter id præstabit,  
credas, si æqua trutina  
pondet erit Regio illa, in  
quam sua dirigit fluenta, Tauri montis  
mira perforatio, & aquarum velocissi-  
mus cursus.

In longinquam Assyriæ Regionem pro-  
pendit, vel ut texus loquitur: *Ipse vadit  
contra Assyrios, qui cum in sententia alle-  
gorica Laureti Hæreticos figurent, Assy-  
rij, contra quos vadit fluvius Tigris, desig-  
nant Hæreticos, (40.) Tigris ita ex ad-  
verso eorum se opponens, Fidem signi-  
ficeret, necesse est, quæ Hæresi opponitur,  
& illius fallacijs adversatur.*

Montis perforatio mira, quam de Ti-  
gri flumine Plinius asseverat, occurrente  
*Tauro monte à latere altero eius erumpit,*  
(41.) refert opportunè spem nostram, qua  
ad Deum tendimus, cum nondum habeat Plin. lib. 6.  
mus. Quid enim agat hominum spes, nisi cap. 23.  
mun-

(40.)  
Verb. Af-  
syrij.

(41.)

mundana omnia, sacerulariaque, montium  
more animam à suorum desideriorum  
centro obtinendo retardantia, validis fi-  
ducia fluctibus exscindere, assiduisque  
gemitibus petforare? Augustinum audi,  
*Homo caligans inter procellas huius saeculi*  
*sentit se non videre, quod cupit, & tamen*

(42.) D. August.  
in Psal. 5. *sperare non desinit: (42.) At felici exitu;*  
*ut nempe tenebrolo submersionis obice*

rupto, in lucem prodeat, ut Iobus fide-  
bat: *Rursum post tenebras spero lucem. (43.)*

(43.) Iob. 17. v. *Tigris adeò velox est nedum vocabu-*  
2. *lo, sed & cursu, ut Curtius fateatur om-*  
*nibus velociorem, nec sanè alius ad Orien-*

(44.) Lib. 4. de  
reb. Alex. *tis plagas tam violentus invehitur. (44.)*  
Hac violentia velocitatem depingit, qua

Charitas in Deum summè dilectum felti-  
nat. Appositum flumini, in quo Charitatē

intelligere voluit, hoc lemma Pincellus  
retulit: *Incremento velocior: (45.) cùm*

Mund. symb. lib. 2. cap. 24. *enim flumina, quò magis aquis abundant,*  
eò velociùs fluant, Charitatis etiam am-  
nis in Dei amorem fortius rapitur, quò

magis gratiæ lymphis augetur. Sed Cha-  
ritati parum est currere, cùm petat vo-  
lare. Augustinum Pat. Nostr. consule:

(46.) (46.) *Qui desiderant patriam, currant dilectione:*  
In Psalm. 149. *duas alas Charitatis apprehendant, qua*  
*sunt dilectio Dei, & dilectio proximi. (46.)*

Vide iam Fidem, Spem, Charitatemque

in Tigri signatas, de quibus disputationes

subijcio.

ITER.

## ITER CONTRA ASSYRIOS.

**O**biectum materiale Fidei est Deus, motivum formale illius Divina revelatio, veracitate, & sapientia præsuppositivè se habentibus. Deus nequit per se, vel per aliud mentiri, aut miraculum facere in rei falsæ confirmationem. *Summus Pontifex est infallibilis in definiendis rebus Fidei, & morum, qui ad salutem necessarij sunt.* Est supra omne Concilium, etiam generale, sive sua authoritate, sive absque illa congregatum. Si in hæresim incidat, ipso facto à Pontificatu decidit, & ad externi fori notitiam accedere debet, authoritas Ecclesiæ. Est immediate de Fide, SS. P. BENEDICTVM XIII. feliciter regnanti, esse verum Papam.

## MONTIS PERFORATIO.

**S**PES non communiter sumpta, sed considerata ut est virtus Theologica, sub præceptum cadit. Virtus supernaturalis est, qua speramus aeternam Beatitudinem assequi gratiæ Divinæ auxilijs adiuti. Immediate residet in voluntate: Obiectum formale illius, & specificativum est Deus, ut auxilians actualiter ad assequenda promissa. Obiectum secundarium est bonum arduum possibile futurum, ipsa nempe gloriæ assecutio. Facta alicui revelatione de sua damnatione, sperare non tenetur, sed nec ideo desperare posset.

## VELOCITAS CVRSVS.

**C**haritas est virtus vnius speciei aethomæ, & hominis cum Deo vera, & stricta amicitia. Pro obiecto formaliter respicit bonitatem Divinæ essentiaz, ut ab attributis, & relationibus virtualiter distinctam. Etiam physicè est perfectior Fide, & alijs habitibus supernaturalibus, exceptis lumine gloriaz, & gratia sanctificante. In primo instanti vlns rationis tenetur homo Deum efficaciter super omnia diligere. Repugnat peccatum mortis-  
rum Charitati coniunctum. Deus unitur mentibus Beatorum per modum impulsus ad amorem Bea-  
tificum, à Charitate perfecta in Patria elicium.

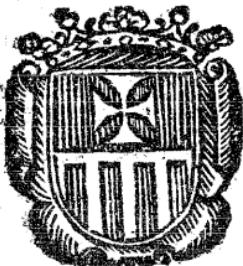
*Propugnaturus in palastram descendet Pat. Frat.  
IO ANNES PACHECO D. Laureano M. Sacri Collegij*

*Collega, sub tutamine P. Lect. Jub. Fr. JOSEPHI  
DE ESPINOSA, predicti Collegij Rectoris,  
cuius ingenioso acuminí, iucunde-  
que loquelle congruit*

## ANAGRAMMA PVRVM.

**E**SPINOSA aderit validis responsa daturus  
Hostibus ingenij dexteritate sui.

**E**N APIS OS factum distoque, modo que pueabis,  
Grataque mulcedo mentis, & auris erit,



CO-

COPIOSISSIMO EVPHRATI,  
VBEREM PROMISSIONIS TERRAM ALLVENTI,  
CVVS DITISSIMVS FLVXVS NON  
VNCONTENTVS ALVEO, VT PLVRIBVS  
PROSIT REGIONIBVS,  
MESOPOTAMIÆ, SYRIÆ, ARABIÆ, BABILONIÆ,  
IN PLVRES ALVEOS DISPESCITVR,  
ET PROPRIJS SE VENIS MINVIT,  
VT ALIJS DISPERTIAT SANITATEM.

SANCTISSIMO PATRI

D. PETRO

PASCHASIO MARTYRI,

GRANATENSI TITVLARI EPISCOPO,  
DEINDE PROPRIO GIENNENSI,  
MERCEDARIJ VIRETI  
PVLCHERRIMO FLORI,

QVI IMMACVLATAM PROMISSIONIS  
TERRAM, B. V. MARIAM, SVÆ SAPIENTIÆ  
FLVMINE ALLVIT, DVM ILLIVS CONCEPTIO-  
NEM ABSQVE ORIGINEA LABE  
EXECVTAM ASSERVIT;

QUIQUE IN CAPTIVIS, PVERIS PRÆ-  
SERTIM, REDIMENDIS, MAVRICISQVE  
superstitionibus Alcorani, verbo, & scriptis  
profligandis, longam, et si bene omina-  
tam, vitæ, ætatem, imo & sanguinem,  
& vitam insumpfit.

## CVI WANDALICA,

SVIS LABORIBVS AVCTA, PROVINCIA

## THEOLOGICAS THESES EX. 3. part,

D. THOMÆ DESVMPTAS D.O.S.

## HOC APPENDENS.

## EPIGRAMMA.

**S**ubditur indomitis dum pulchra Valeria Mauris,

**E**captis Patribus nascere captus ibi.

Puncturus vadis Granatam munere vadis.

*Pro pueris venis, dum pietate venis.*

Turba Atabum, sacras dum lacte operaris ad aras,

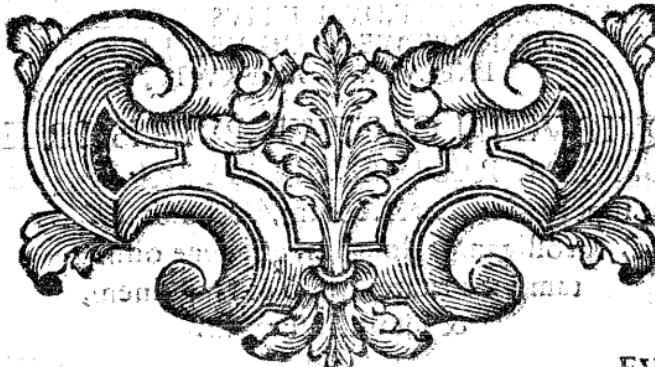
**Fastidita Fidem, rescidit ense caput.**

Ante tamen novies ex solvis in ille fideles

Quos pretio vitæ, sanguinis, artis emis.

Oreris in vincis, vivis, mortuisque ligatus:

Nemo plus captus, plus ve Redemptor adest.



EV-

# EVPHRATES

AD 3. D. THOMÆ PARTE M  
THEOSOPHICE EXPLANATV.S.

Quæ Divi Thomæ lustrat pars tertia summæ,  
Hæc etiam Euphratis lœta fluens dabunt.

**A**d tertiam partem summæ Angelicæ expensis Euphrates illico ostendit Christum Dominum, qui adimpleret quæsi Euphrates sensum, (47.) illo scilicet primo Incarnationis Mysterio, iuxta Cornelium, in Verbo incarnato, puta Christo, qui est sapientia Patris incarnata. (48.) At cum Euphrates nominis ethimologiam à lœtitia hauriat, Euphratem dicunt à latendo, (49.) in mentem revocavit illud Isaiæ: Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris, (50.) opportunum quidem ad exponendas Sacramentorum aquas, quæ de pectorato Salvatoris latere, tanquam de fonte manarunt. Si vero Regionem, quam Euphrates interluit, attendamus, quæ promissionis terra est iuxta Lauretum, Euphrates ponitur terminus terra promissionis, (51.) B.V.MARIAM venerabimur, quæ est terra promissionis, quæ protulit Verbi Eubotrum Christum, (52.) vnde tub Euphratis copia, origine, & itinere differemus de Verbi incarnatione, Sacramentis, & Terra Deigenitricis dignitate.

(47.) Eccl. 24. v. 36.

(48.) Corn. ibi. (49.) Fern. 2. in Gen. sec. 5.

(50.) Isai. 12. v. 3.

(51.) Idem. v.

## COPIA.

**I**Nearnatio Verbi Divini simpliciter necessaria fuit ad condigne satisfaciendum pro peccato lœthali. Christus est Persona verè composita ex natura Divina, & humana, quæ est terminus qui, sive totalis actionis unitivæ humanitatis cum Persona Verbi. Antiqui Sacerdotes non meruerunt de condigno incarnationem, sed tantum de congruo. Tres Divinæ Personæ posuerunt sibi hypostaticè unam eandem natum creatam, sicut eadē Persona diversas naturas. Verbum potuit assumere natum Angelicam, immo & irrationalem de absoluta potentia. Assumpit etiam omnes partes essentiales, & integrales naturæ humanae.

## ORIGO.

**S**ACRAMENTUM est in genere signum ex Divino placito, & significat gratiam sanctificantem. Constat ex rebus, & verbis, tanquam ex materia, & forma. Gratiam physicè causat. Character Sacramentalis non est habitus, sed reducitur ad potentiam. Ad valorem Sacramenti requiritur in Ministro intentio saltim implicita, & generalis faciendi, quod facit Ecclesia. Materia remota Baptismi est aqua, & ablutione proxima; forma vero hæc: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Etiam si aliquis speciali privilegio esset sanctificatus in utero Matris, capax esset Baptismi, & baptizari deberet. Extra mortis periculum valide, non tam in licetè, baptizantur Infantes, Ethnicorum filii, in iuris parentibus.

ITER.

## ITER.

**S**acra Deipara nec in Adamo peccavit, nec habuit necessitatem contrahendi originale peccatum. Talis extat oppositio inter S. V. dignitatem maternam, & peccatum mortale, ut nulla potentia possint simul esse, immo nec illa cum veniali potest comparari. Dignitas Matris Dei est forma sanctificans perfectiori modo, quam gratia habitualis, qua non astante, existentibus tamen Charitate, & alijs donis supernaturalibus posset Bina. V. gloriam promereri, & gratiam habitualem, illi antea non infusa, vi dignitatis huiusmodi, absque miraculo novo, praeter illud creationis sine gratia. Verè Martyr esset ille, qui vitam profunderet, ut assereret, Ecclesiam piè celebrare festum Immaculatae Conceptionis.

*Defensabuntur à Fr. RAYMUNDO DE HERRERA,  
D. Laureano M. Sacri Collegij Collega, sub auxiliis  
P. Lect. Inbil. Fr. ANTONI f LEAL Malacitani Cœnobij Studijs Praefecti.*

Afferet interpres Thomæ fidissimus istas,  
Non solo fidus nomine namque, theses.

# EPILOGVS,

## SIVE PRÆIACTORVM FLVMINVM IN MARIANVM MARE DEMERSIO.

HActenus in varias peragratunt flumina terras,  
Diverso fecit tramite quisque viam.  
Auriferam primus Phison ambivit Hevilath,  
Pluri ma vbi exundat gemma, smaragdus, onyx.  
Sive Redemptoris Divinæ Virginis agrum,  
Quæ vt nos erigeret, venit ab axe poli.  
Alluit Æthiopes fœcundus Nilus adustos,  
Atque Ægyptiacos vberat altus agros.  
Petrus nempe, suos qui dum lactavit Alumnos,  
Vberibus Mundo semina adauxit aquis.  
Tigris in Assyrios spatiatur flumine campos,  
Cuius aqua excelsi culminis antra fodit.  
Hic Nonnatus ei at, qui, quamvis ferrea sera  
Labia conclusit, verba profudit ovans.  
Ultimus Euphrates promissæ gramina terræ  
Spargit, & vndolo dividit arva sinu.  
Hic te, Paschasi, retulit, qui laude MARIAM  
Lustrat, & à dûto libertat ære pedes.  
Sed mare iam pergunt immensu flumina, postquam  
Agmentum lymphis obtinuere suis.  
In te, Virgo Parenz, gradivuntur flumina: namque  
Gratia cuncta in quod confluit, ipsa mare es.  
Ingreditur Phison in te, quia pignora Christi  
Dum portas, aurum non tibi ventre deest.

In-

Intrat item Nilus, nostri nam pulchra vitæti  
 Semina dum plantas, vberiota facis.  
 Pergis in Assyrios, Tigris, dum cingis in hostes,  
 Adversa infernis, agmina nostra truces.  
 Euphrates tanquam, promissas perluis oras,  
 Quæ promisisti, sidera & alta dabis.  
 Denique, Verbi patens, omnes nos accipe in vlnis,  
 Parvus & in laudem sit labor iste tuam.

O. S. C.  
S. R. M. E.

